

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๓๙๓
วันศุกร์ ที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๐
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายนครินทร์ สิงห์เสณี	โฆษกกรรมการ
๕. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๖. นางกิริธรา สุมาวงศ์	กรรมการ
๗. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	กรรมการ
๘. นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๙. นายธีรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๐. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๑. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๒. นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๓. พลตรี วีระ โรจน์นาศ	กรรมการ
๑๔. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	กรรมการ
๑๕. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	กรรมการ
๑๖. นายอัษฎพร จารุจินดา	กรรมการ
๑๗. พลเอก อภิรัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๑๘. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๑๙. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

นางจรี วิจิตรวาทการ (ลาการประชุม)

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขาธิการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

นายวราห์ เห่งพุ่ม

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๑. นายนาถะ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานประธานรัฐสภา

๒. นางสาววิลาวรรณ ไร่รื่น

ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมาธิการ ๓

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

๑. ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ

๒. ศาสตราจารย์พิเศษ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสุภัทรา เชื้อรอด

๒. นางชื่นสมน นิวาทวงษ์

๓. นายณัฐ มนโกลอนันต์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นางสาวสุจิตตา มโหธร

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

๒. นายวิชัยพล ฉวีวรรณ

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

เริ่มประชุมเวลา ๑๔.๐๕ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๐๑ วันพฤหัสบดี ที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๐ ถึงครั้งที่ ๓๙๒ วันพฤหัสบดีที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๖๐ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ต่อจากการประชุมครั้งที่แล้ว โดยเริ่มพิจารณาตั้งแต่ร่างมาตรา ๑๑๙/๑๕ เป็นต้นไป สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

มาตรา ๑๑๙/๑๕

“มาตรา ๑๑๙/๑๕ ก่อนมีคำสั่งลงโทษทางวินัยกับผู้ถูกกล่าวหาตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนมีความเห็นแตกต่างจากมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในทางที่เป็นคุณต่อผู้ถูกกล่าวหา หรือผู้ถูกกล่าวหาไม่มีพยานหลักฐานใหม่อันแสดงได้ว่ามิได้มีการกระทำความผิดตามที่กล่าวหา ให้ผู้บังคับบัญชา ผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน หรือผู้ถูกกล่าวหา สามารถยื่นคำร้องพร้อมเอกสารและพยานหลักฐานต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาทบทวนมตินั้นได้ ทั้งนี้ คำร้องดังกล่าวต้องยื่นก่อนที่มีการฟ้องคดีต่อศาล

การลงมติเพื่อพิจารณาทบทวนตามวรรคหนึ่ง ให้ใช้คะแนนเสียงสองในสามของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ และให้ถือว่าคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นที่สุด”

ประเด็นการพิจารณา

นายวิษณุ พล ฉวีวรรณ เลขาธิการอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า คณะอนุกรรมการปรับปรุงความในร่างมาตรา ๑๑๙/๑๕ ตามความเห็นของที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ โดยกำหนดให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนที่มีความเห็นแตกต่างจากมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือผู้ถูกกล่าวหาไม่มีพยานหลักฐานใหม่อันแสดงได้ว่ามิได้มีการกระทำความผิดตามที่กล่าวหา สามารถยื่นคำร้องพร้อมเอกสารและพยานหลักฐานต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาทบทวนมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ สอบถามว่า เหตุใดจึงกำหนดให้การยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่งต้องดำเนินการก่อนที่มีการฟ้องคดีต่อศาล

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๑๙/๑๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑๙/๑๕ ก่อนมีคำสั่งในการพิจารณาลงโทษทางวินัยที่ขผู้ถูกกล่าวหาตามมติคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนมีคำสั่งเห็นแตกต่างจากมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในทางที่เป็นคุณต่อผู้ถูกกล่าวหา หรือผู้ถูกกล่าวหาไม่มีพยานหลักฐานใหม่อันแสดงได้ว่าผู้ถูกกล่าวหามิได้มีการกระทำความผิดตามที่กล่าวหาหรือกระทำความผิดในฐานความผิดที่แตกต่างจากที่ถูกกล่าวหา ให้ผู้บังคับบัญชา หรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน หรือผู้ถูกกล่าวหา สามารถยื่นคำร้องพร้อมเอกสารและพยานหลักฐานต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาทบทวนมตินั้นได้ ทั้งนี้ คำร้องดังกล่าวต้องยื่นก่อนที่มีการฟ้องคดีต่อศาล

ที่ประชุมเห็นว่า การยื่นคำร้องก่อนฟ้องคดีเป็นประโยชน์แห่งความเป็นธรรม ในการพิจารณาทบทวนตามวรรคหนึ่ง ให้ใช้คะแนนเสียงสองในสามของคณะกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ และให้ใช้วิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ป.ป.ช. เป็นที่สุดพิจารณาพยานหลักฐานโดยละเอียด เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติเป็นประการใดให้แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนทราบเพื่อดำเนินการต่อไปตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช.”

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า ความในวรรคสองที่แก้ไขเพิ่มเติม ควรใช้ความว่า “เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม” แทนความว่า “เพื่อประโยชน์แห่งความเป็นธรรม”

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง เป็นดังนี้

“**ทบทวนมติ**เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ในการพิจารณาทบทวนตามวรรคหนึ่ง ให้ใช้**ชั้นแห่งเสียงสองในสามของคณะกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ และให้ถือว่ามติวินิจฉัยของคณะกรรมาการ**” ป.ป.ช. เป็นที่ ที่สุดพิจารณาพยานหลักฐานโดยละเอียด เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติเป็นประการใดให้แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนทราบเพื่อดำเนินการต่อไปตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช.”

นายชาติชาย ญ เชียงใหม่ กรรมการ สอบถามว่า มติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามวรรคสองที่แก้ไขเพิ่มเติมจะใช้คะแนนเสียงสองในสามของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในการลงมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามวรรคสองที่แก้ไขเพิ่มเติม คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถใช้คะแนนเสียงข้างมากได้โดยไม่ต้องใช้คะแนนเสียงสองในสามของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

นายวิชัยพล ฉวีวรรณ เลขาธิการอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรานี้ อธิบดียัยการมีข้อสังเกตว่า ผลการวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ลงมติในส่วนวินัยของข้าราชการนั้น ควรจะมีขั้นตอนในการกลั่นกรองโดยเจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้อง และควรให้มีผลทางวินัยก็ต่อเมื่อพนักงานอัยการได้รับดำเนินคดีหรือได้มีการยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้ว เพราะการใช้อำนาจโดยไม่มีการกลั่นกรองหรือการใช้อำนาจเบ็ดเสร็จอาจทำให้เกิดผลร้ายได้ในอนาคต และควรกำหนดไว้ในกฎหมายให้ชัดเจนถึงกรณีพนักงานอัยการไม่รับดำเนินคดีหรือกรณีศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบมีคำพิพากษายกฟ้องไว้ด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า อาจไม่จำเป็นต้องกำหนดกรณีศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบมีคำพิพากษายกฟ้องไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เนื่องจากศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบอาจมีคำพิพากษายกฟ้องด้วยเหตุอื่นซึ่งมิใช่เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการทางวินัยกับผู้ถูกกล่าวหาก็ได้

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ กล่าวว่า ปัจจุบันยังมีข้อถกเถียงเกี่ยวกับการกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจสั่งลงโทษทางวินัยกับผู้ถูกกล่าวหา เนื่องจากมีผู้เห็นว่าการดำเนินการทางวินัยเป็นอำนาจของผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหา จึงควรแก้ไขความในร่างมาตรานี้ เพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. สอบถามความเห็นของผู้บังคับบัญชาก่อนการลงมติลงโทษทางวินัยกับผู้ถูกกล่าวหา ส่วนการยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่งอาจเกิดขึ้นได้ยาก เนื่องจากความในวรรคหนึ่งได้กำหนดให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน มีอำนาจยื่นคำร้องได้เฉพาะกรณีที่มีพยานหลักฐานใหม่เท่านั้น

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า ที่ผ่านมามีบางกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาฟ้องร้องผู้บังคับบัญชาที่มีคำสั่งลงโทษทางวินัยตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต่อศาลปกครองเช่นกัน

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องสอบถามความเห็นของผู้บังคับบัญชาก่อนการลงมติลงโทษทางวินัยกับผู้ถูกกล่าวหาแล้ว อาจทำให้การดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เกิดความล่าช้า เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “**ชั้นแห่งเสียงสองในสาม**ในการพิจารณาลงโทษทางวินัย**ที่ผู้ถูกกล่าวหา**ตาม**มติ**คำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากผู้บังคับบัญชา

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความในวรรคสอง ความว่า “ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น” หมายความว่าถึงบุคคลใด

นางชีนุสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการลาของผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้นิยามคำว่า “ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น” ว่า “ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น” หมายความว่า รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขาธิการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

นายวิชัยพล ฉวีวรรณ เลขาธิการอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า มาตรา ๔ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๔ กำหนดบทนิยามคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” หมายความว่า... (๗) ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น และผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา” แต่นิยามคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” ที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ยังไม่ครอบคลุมถึงบุคคลที่ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น

ประธานกรรมการมอบหมายให้คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง แก้ไขนิยามคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” ให้ครอบคลุมถึงบุคคลที่ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่นด้วย

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ กรรมการ กล่าวว่า คณะกรรมการควรกำหนดให้ชัดเจนว่าผู้ใดมีอำนาจถอดถอนบุคคลตามวรรคหนึ่ง

ประธานกรรมการสอบถามว่า เหตุใดจึงใช้คำว่า “เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการทางวินัย” ในวรรคหนึ่ง นอกจากนี้ เห็นว่าควรนำความในร่างมาตรานี้ไปกำหนดไว้ในส่วนที่ ๔ การดำเนินการกรณีร่ำรวยผิดปกติ จะเหมาะสมกว่า เนื่องจากการลงโทษทางวินัยตามร่างมาตรานี้เป็นผลมาจากการถูกกล่าวหาว่าร่ำรวยผิดปกติ

นายวิชัยพล ฉวีวรรณ เลขาธิการอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า เหตุที่ใช้คำว่า “เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการทางวินัย” ในวรรคหนึ่ง เพื่อให้เกิดความชัดเจนว่าเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร่ำรวยผิดปกติ ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนของผู้ถูกกล่าวหาดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหาเท่านั้น

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า ความว่า “ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่” ในวรรคหนึ่ง อาจไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ และเห็นว่าควรให้ศาลเป็นผู้พิจารณาพิพากษาเองว่าผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความว่า “ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่” สอดคล้องกับมาตรา ๙๘ (๘) ของรัฐธรรมนูญ ที่กำหนดลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่า “เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ” และยังสอดคล้องกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่พ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุร่ำรวยผิดปกติ ถือว่าเป็นผู้กระทำการทุจริตในวงราชการ ดังนั้นเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๑๙/๑๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑๙/๑๖ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการทางวินัย เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร่ำรวยผิดปกติให้ส่งสำนวนการไต่สวนแจ้งไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนของผู้ถูกกล่าวหา เพื่อสั่งลงโทษไล่ออกหรือปลดออกต่อไป ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ในวงราชการ เว้นแต่กรณีที่ถูกกล่าวหาเป็นข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการตุลาการศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง หรือข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ ให้ประธานกรรมการแจ้งไปยังประธานคณะกรรมการตุลาการ ประธานคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง หรือประธานคณะกรรมการอัยการ แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง หรือกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น ให้ส่งสำนวนการไต่สวนไปยัง ผู้ชี้ขาดขอแต่งตั้งถอดถอน เพื่อชี้ขาดวินิจฉัยปลดกระทรวงมหาดไทยสำหรับกรุงเทพมหานคร หรือผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับท้องถิ่นอื่น และให้ปลดกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณีสั่งถอดถอนจากตำแหน่งด้วย และให้ถือว่า ผู้ชี้ขาดวินิจฉัยผิดฐาน กระทำการทุจริตต่อหน้าที่ และให้พ้นจากตำแหน่งด้วยหน้าที่ของรัฐไม่ขอรับตำแหน่งใด ในวงราชการ”

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่พ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุร่ำรวยผิดปกติ ถือว่ากระทำการทุจริตในวงราชการ ก็เพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจชี้มูลความผิดผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ร่ำรวยผิดปกติว่ากระทำการทุจริตในวงราชการได้

ประธานกรรมการสอบถามว่า เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดว่าผู้ถูกกล่าวหาร่ำรวยผิดปกติแล้ว จะต้องฟ้องร้องต่อศาลเพื่อพิจารณาคดีพิพากษาหรือไม่ และหากเกิดกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่มีพฤติกรรมร่ำรวยผิดปกติแล้ว คำพิพากษาของศาลควรมีผลต่อคำสั่งลงโทษไล่ออกหรือปลดออกตามวาระหนึ่งที่ได้ดำเนินการไปแล้วหรือไม่

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดว่าผู้ถูกกล่าวหาร่ำรวยผิดปกติแล้ว คณะกรรมการจะส่งเรื่องให้กับผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งดำเนินการลงโทษทางวินัย และจะนำคดีไปฟ้องร้องต่อศาลเพื่อดำเนินการยึดทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหาให้ตกเป็นของแผ่นดินต่อไป

นางชีนุสมัน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดรองรับกับกรณีที่

ศาลมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้ร่ำรวยผิดปกติแล้วซึ่งสอดคล้องกับมาตรา ๘๑/๑ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

ศาสตราจารย์พิเศษ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐว่าร่ำรวยผิดปกติ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยจะต้องร้องขอให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบพิจารณาเพื่อให้ดำเนินการยึดทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหาให้ตกเป็นของแผ่นดินด้วย

นางชีนุสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ได้กำหนดให้มีการดำเนินการกรณีร่ำรวยผิดปกติไว้แล้ว ซึ่งจะแยกการดำเนินการกรณีร่ำรวยผิดปกติของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐออกจากกัน ซึ่งในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐถูกกล่าวหาว่าร่ำรวยผิดปกติ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะส่งเรื่องให้หน่วยงานต้นสังกัดดำเนินการทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น และจะเสนอเรื่องต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเพื่อพิจารณาพิพากษายึดทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหาตกเป็นของแผ่นดินต่อไป

ศาสตราจารย์พิเศษ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ความในวรรคหนึ่งที่กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ร่ำรวยผิดปกติ ถือว่าเป็นผู้กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ในวงราชการ อาจไม่เหมาะสม เนื่องจากการร่ำรวยผิดปกติบางกรณีอาจไม่เกี่ยวข้องกับการกระทำทุจริต

ประธานกรรมการกล่าวว่า การกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ร่ำรวยผิดปกติ ให้ถือว่าเป็นผู้กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ในวงราชการ สอดคล้องคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ และมอบหมายให้คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ปรับปรุงบทบัญญัติของร่างมาตรานี้ โดยกำหนดระยะเวลาในการสั่งลงโทษทางวินัยให้ชัดเจนและให้นำไปบัญญัติไว้ในส่วนที่ ๔ การดำเนินการกรณีร่ำรวยผิดปกติ

นอกจากนี้ การใช้คำว่า “ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน” ในร่างมาตรา ๑๑๙/๑๖ วรรคหนึ่ง อาจไม่เหมาะสม เพราะเจ้าหน้าที่ของรัฐบางตำแหน่งจะต้องได้รับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง ประกอบกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบางตำแหน่งก็ไม่มีผู้บังคับบัญชาโดยตรง ดังนั้น จึงควรใช้คำว่า “ผู้มีอำนาจสั่งลงโทษ” แทนคำว่า “ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน”

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า เหตุที่ความในร่างมาตรา ๑๑๙/๑๖ วรรคหนึ่ง ต้องใช้คำว่า “ผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน” เพราะผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีผู้บังคับบัญชาโดยตรง แต่มีเพียงผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนตำแหน่งเท่านั้น ซึ่งผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนตำแหน่งดังกล่าว คือ ผู้ว่าราชการจังหวัด และนายอำเภอ

ประธานกรรมการกล่าวว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ไม่มีอำนาจแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๑๑๙/๑๖ วรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการทางวินัยเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร่ำรวยผิดปกติให้ส่งสำนวนการไต่สวนแจ้งไปยัง

ผู้ซึ่งได้ขบขันขำหรือผู้ที่มีอำนาจแต่งตั้งหรือถอดถอนสั่งลงโทษของผู้ถูกกล่าวหา เพื่อสั่งลงโทษไล่ออกหรือปลดออกต่อไป ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ในวงราชการ เว้นแต่กรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการตุลาการศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง หรือข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ ให้ประธานกรรมการแจ้งไปยังประธานคณะกรรมการตุลาการ ประธานคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง หรือประธานคณะกรรมการอัยการ แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง หรือกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ แล้วแต่กรณี”

ศาสตราจารย์พิเศษ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ สอบถามว่า อธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการเป็นผู้มีอำนาจสั่งลงโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกตำแหน่ง ในหน่วยงานนั้น ๆ ใช่หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ผู้มีอำนาจสั่งลงโทษในหน่วยงานของรัฐจะลดหลั่นกันไปตามระดับตำแหน่งที่จะถูกลงโทษ แต่ผู้มีอำนาจสั่งลงโทษไล่ออกจะต้องเป็นอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการนั้น ๆ เท่านั้น ทั้งนี้ ความผิดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะเป็นกรณีการกระทำผิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับสูงเท่านั้น

นายภัทรหะ คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. กล่าวว่า ควรคงความว่า “ผู้บังคับบัญชา” ในร่างมาตรา ๑๑๙/๑๖ ไว้ตามเดิม

นางชื่นสุมน นิเวทวงศ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุเป็นผู้มีอำนาจสั่งลงโทษ ซึ่งความในมาตรา ๕๗ ของพระราชบัญญัติดังกล่าวกำหนดเรื่องผู้มีอำนาจสั่งบรรจุไว้ดังนี้

“มาตรา ๕๗ การบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ และการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๕๓ มาตรา ๕๕ มาตรา ๕๖ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๔ มาตรา ๖๕ และมาตรา ๖๖ ให้ผู้มีอำนาจดังต่อไปนี้ เป็นผู้สั่งบรรจุและแต่งตั้ง

(๑) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทบริหารระดับสูงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวง หัวหน้าส่วนราชการระดับกรมที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือรับผิดชอบการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีหรือต่อรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ เมื่อได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีแล้ว ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดเป็นผู้สั่งบรรจุ และให้นายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

(๒) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทบริหารระดับสูงตำแหน่งรองหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวง หัวหน้าส่วนราชการระดับกรม รองหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือรับผิดชอบการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีหรือต่อรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี หรือตำแหน่งอื่นที่ ก.พ. กำหนดเป็นตำแหน่งประเภทบริหารระดับสูง ให้ปลัดกระทรวงผู้บังคับบัญชา หรือหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือรับผิดชอบการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีหรือต่อรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี เสนอรัฐมนตรีเจ้าสังกัดเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติ เมื่อได้รับอนุมัติจาก

คณะรัฐมนตรีแล้ว ให้ปลัดกระทรวงผู้บังคับบัญชา หรือหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมดังกล่าวเป็นผู้สั่งบรรจุ และให้นายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

(๓) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทบริหารระดับต้น ให้ปลัดกระทรวงผู้บังคับบัญชา หรือหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือรับผิดชอบการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีหรือต่อรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี เป็นผู้มียอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง

(๔) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทอำนวยการ ประเภทวิชาการ ระดับปฏิบัติการ ชำนาญการ ชำนาญการพิเศษ และเชี่ยวชาญ และประเภททั่วไปในสำนักงานรัฐมนตรี ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดเป็นผู้มียอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง

(๕) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทอำนวยการระดับสูง ให้ปลัดกระทรวงผู้บังคับบัญชา หรือหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือรับผิดชอบการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีหรือต่อรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี เป็นผู้มียอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง

(๖) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทอำนวยการระดับต้น ให้อธิบดีผู้บังคับบัญชาเป็นผู้มียอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งเมื่อได้รับความเห็นชอบจากปลัดกระทรวง ส่วนการบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทอำนวยการระดับต้นในส่วนราชการระดับกรมที่หัวหน้าส่วนราชการอยู่ในบังคับบัญชาหรือรับผิดชอบการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี หรือต่อรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี ให้อธิบดีผู้บังคับบัญชาเป็นผู้มียอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง

(๗) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการระดับทรงคุณวุฒิ ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ เมื่อได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีแล้ว ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดเป็นผู้สั่งบรรจุ และให้นายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

(๘) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการระดับเชี่ยวชาญ ให้ปลัดกระทรวงหรือหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือรับผิดชอบการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีหรือต่อรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี เป็นผู้มียอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง

(๙) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการระดับชำนาญการพิเศษ และตำแหน่งประเภททั่วไประดับทักษะพิเศษ ให้อธิบดีผู้บังคับบัญชา เป็นผู้มียอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง เมื่อได้รับความเห็นชอบจากปลัดกระทรวง ส่วนการบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการระดับชำนาญการพิเศษ และตำแหน่งประเภททั่วไประดับทักษะพิเศษในส่วนราชการระดับกรมที่หัวหน้าส่วนราชการอยู่ในบังคับบัญชาหรือรับผิดชอบการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีหรือต่อรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี ให้อธิบดีผู้บังคับบัญชา เป็นผู้มียอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง

(๑๐) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับปฏิบัติการ ชำนาญการ ตำแหน่งประเภททั่วไประดับปฏิบัติงาน ชำนาญงาน และอาวุโส ให้อธิบดีผู้บังคับบัญชา หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากอธิบดีผู้บังคับบัญชา เป็นผู้มียอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง

(๑๑) การบรรจุและแต่งตั้งตามมาตรา ๕๓ และการย้ายตามมาตรา ๖๓ ให้ดำรงตำแหน่งตาม (๙) ซึ่งไม่ใช่ตำแหน่งประเภททั่วไประดับทักษะพิเศษ และตำแหน่งตาม (๑๐) ในราชการบริหารส่วนภูมิภาค ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดผู้บังคับบัญชา เป็นผู้มียอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง”

ศาสตราจารย์พิเศษ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า การใช้คำว่า “ผู้มียอำนาจสั่งลงโทษ” แทนคำว่า “ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มียอำนาจแต่งตั้งถอดถอน” น่าจะเหมาะสมแล้ว ส่วนการพิจารณาว่าผู้ใดเป็นผู้มียอำนาจสั่งลงโทษ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องพิจารณาจากกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า การใช้คำว่า “ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจสั่งลงโทษ” น่าจะเหมาะสมกว่า

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๑๙/๑๖ วรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการทางวินัย เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายวณผิดปกติให้ส่งสำนวนการไต่สวนแจ้งไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนสั่งลงโทษของผู้ถูกกล่าวหาเพื่อสั่งลงโทษไล่ออกหรือปลดออกต่อไป ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ในวงราชการ เว้นแต่กรณีที่ถูกกล่าวหาเป็นข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการตุลาการศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง หรือข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ ให้ประธานกรรมการแจ้งไปยังประธานคณะกรรมการตุลาการ ประธานคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง หรือประธานคณะกรรมการอัยการ แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง หรือกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ แล้วแต่กรณี”

นอกจากนี้ มอบหมายให้คณะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองแก้ไขปรับปรุงความว่า “ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน” เป็น “ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนสั่งลงโทษ” ในร่างมาตราอื่น ๆ ด้วย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอกการพิจารณาร่างมาตรา ๑๑๙/๑๖

มาตรา ๑๑๙/๑๗

“มาตรา ๑๑๙/๑๗ เมื่อได้รับสำนวนการไต่สวนตามมาตรา ๑๑๙/๑๔ หรือมาตรา ๑๑๙/๑๖ แล้วให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน พิจารณาลงโทษผู้ถูกกล่าวหาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสำนวน และให้ส่งคำสั่งลงโทษให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ออกคำสั่ง”

ประเด็นการพิจารณา

ศาสตราจารย์พิเศษ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ควรกำหนดให้บทบัญญัติร่างมาตรา ๑๑๙/๑๗ อยู่ภายใต้บังคับของร่างมาตรา ๑๑๙/๑๕ เนื่องจากหากมีพยานหลักฐานอันแสดงได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาได้มีการกระทำความผิดตามที่กล่าวหาหรือกระทำความผิดในฐานความผิดที่แตกต่างจากที่ถูกกล่าวหาตามร่างมาตรา ๑๑๙/๑๕ แล้ว ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน ควรใช้อำนาจพิจารณาดำเนินการตามร่างมาตรา ๑๑๙/๑๕ ได้โดยไม่ต้องพิจารณาลงโทษผู้ถูกกล่าวหาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสำนวน

ประธานกรรมการกล่าวว่า การดำเนินการตามร่างมาตรา ๑๑๙/๑๖ จะเป็นเรื่องการดำเนินการทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีพฤติกรรมร้ายวณผิดปกติแตกต่างจากการดำเนินการตามร่างมาตรา ๑๑๙/๑๔ และร่างมาตรา ๑๑๙/๑๕ ซึ่งเป็นเรื่องการพิจารณาลงโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหาเท่านั้น

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า หากนำร่างมาตรา ๑๑๙/๑๖ ไปบัญญัติไว้ในส่วนที่ ๔ การดำเนินการกรณีร้ายวณผิดปกติ

ร่างมาตรา ๑๑๙/๔ ก็ควรกำหนดให้ชัดเจนว่าผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนต้องดำเนินการพิจารณาโทษทางวินัยผู้ถูกกล่าวหาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาเท่าใดด้วย

ประธานกรรมการมอบหมายให้คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองปรับปรุงความในร่างมาตรา ๑๑๙/๑๔ โดยกำหนดให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนต้องพิจารณาโทษทางวินัยผู้ถูกกล่าวหาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาเท่าใด และเสนอตัดร่างมาตรา ๑๑๙/๑๗ ออกทั้งมาตรา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๑๑๙/๑๗ ออกทั้งมาตรา

หมวด ๗ การดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

“หมวด ๗

การดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อหมวด ๗ การดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๑๙/๑๘

“มาตรา ๑๑๙/๑๘ หากผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ใดละเลยไม่ดำเนินการตาม มาตรา ๑๑๙/๑๗ ให้ถือว่าผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้นั้นกระทำความผิดวินัยหรือผิดกฎหมาย ตามกฎหมายหรือระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้น

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่ง ไม่ดำเนินการทางวินัยหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าการดำเนินการทางวินัยไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม ให้เสนอความเห็นไปยังนายกรัฐมนตรี และให้นายกรัฐมนตรี มีอำนาจสั่งการตามที่เห็นสมควรหรือในกรณีจำเป็น คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะสั่งให้คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน หรือคณะกรรมการอื่นซึ่งมีหน้าที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือคณะกรรมการที่ทำหน้าที่บริหารรัฐวิสาหกิจ หรือผู้สั่งแต่งตั้งกรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้างของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ แล้วแต่กรณี พิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ให้ถูกต้องเหมาะสมต่อไปก็ได้ เว้นแต่กรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการตุลาการศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง หรือข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งความเห็นไปยังประธานคณะกรรมการตุลาการ ประธานคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง หรือประธานคณะกรรมการอัยการ แล้วแต่กรณี”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการมอบหมายให้คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองปรับปรุงความในวรรคหนึ่ง เนื่องจากที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ได้ตัดร่างมาตรา ๑๑๙/๑๗ ออกแล้ว และสอบถามว่า ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ได้กำหนดบทลงโทษผู้บังคับบัญชาที่ละเลยไม่ดำเนินการลงโทษทางวินัยผู้ใต้บังคับบัญชาที่กระทำความผิดหรือไม่

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้กำหนดบทลงโทษผู้บังคับบัญชาที่ละเลยไม่ดำเนินการลงโทษทางวินัยผู้ใต้บังคับบัญชาที่กระทำความผิดไว้แล้ว

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีดังกล่าวอาจไม่ถือว่าเป็นการละเลยต่อหน้าที่ แต่อาจถือว่าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ความในข้อ ๔ ของคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๙/๒๕๕๗ เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ กำหนดไว้ว่า “หัวหน้าส่วนราชการหรือผู้บังคับบัญชาที่ปล่อยปละละเลยไม่ดำเนินการตามข้อ ๒ และข้อ ๓ ให้ถือเป็นความผิดวินัยหรือความผิดทางอาญาแล้วแต่กรณี”

นางชิ้นสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ความในมาตรา ๙๐ วรรคสอง ของพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดไว้ว่า “ผู้บังคับบัญชาหรือผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ผู้ใดละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง หรือปฏิบัติหน้าที่โดยไม่สุจริตให้ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัย”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๑๙/๑๘ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๑๙/๑๙

“มาตรา ๑๑๙/๑๙ ผู้ถูกกล่าวหาที่ถูกลงโทษตามมาตรา ๑๑๙/๑๔ หรือมาตรา ๑๑๙/๑๖ จะใช้สิทธิอุทธรณ์ดุลพินิจในการกำหนดโทษของผู้บังคับบัญชาตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลสำหรับผู้ถูกกล่าวหาเหล่านั้นก็ได้ ทั้งนี้ ต้องใช้สิทธิดังกล่าวภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่งดังกล่าว”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า สิทธิในการอุทธรณ์ดุลพินิจการกำหนดโทษของผู้บังคับบัญชาตามความในร่างมาตรานี้ อาจไม่ได้ให้ความเป็นธรรมกับผู้ที่ถูกลงโทษทางวินัยเท่าที่ควร เพราะผู้ที่ถูกลงโทษอุทธรณ์ได้เฉพาะการกำหนดโทษเท่านั้น ประกอบกับการพิจารณาอุทธรณ์อาจใช้เวลานานทำให้ผู้ที่ถูกลงโทษไม่สามารถฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ในระหว่างที่รอการพิจารณาอุทธรณ์ดังกล่าว ความในร่างมาตรานี้จึงควรตัดออกทั้งมาตรา เพื่อให้ผู้ที่ถูกลงโทษสามารถฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ในทันทีที่ถูกลงโทษ

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ความในร่างมาตรานี้มีการกำหนดไว้ครั้งแรกในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ เพื่อให้ผู้ที่ถูกลงโทษทางวินัยมีสิทธิอุทธรณ์ดุลพินิจการลงโทษของผู้บังคับบัญชาได้ ที่ผ่านมาผู้ที่ถูกลงโทษจะใช้สิทธิอุทธรณ์ดุลพินิจการลงโทษ และอุทธรณ์คำสั่งลงโทษของผู้บังคับบัญชาต่อศาลปกครองพร้อมกันทั้งสองทาง

ประธานกรรมการกล่าวว่า เดิมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ไม่ได้กำหนดไว้ชัดเจนว่าผู้ที่ถูกลงโทษทางวินัยสามารถอุทธรณ์คำสั่งลงโทษต่อคณะกรรมการบริหารงานบุคคลของหน่วยงานนั้น ๆ ในประเด็นใดได้บ้าง ในบางกรณีคณะกรรมการบริหารงานบุคคลดังกล่าวก็พิจารณาวินิจฉัยตรงกันข้ามกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นเด็ดขาด คณะกรรมการบริหารงานบุคคลดังกล่าวจะพิจารณาตรงกันข้ามกับคำวินิจฉัยของตนไม่ได้ ด้วยเหตุดังกล่าวจึงมีการแก้ไขเพิ่มเติมให้ผู้ที่ถูกลงโทษอุทธรณ์ได้เฉพาะดุลพินิจการกำหนดโทษของผู้บังคับบัญชาเท่านั้น

นายอัคร จารจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญมีการกำหนดให้ผู้ที่ถูกลงโทษทางวินัยมีสิทธิขอให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทบทวนคำวินิจฉัยได้ด้วย ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับการอุทธรณ์ ความในร่างมาตรานี้จึงอาจตัดออกได้ เพื่อให้ผู้ที่ถูกลงโทษสามารถฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ทันทีหลังจากที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติยืนตามคำวินิจฉัยเดิม

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า คำสั่งโทษทางวินัยเป็นคำสั่งทางปกครองประเภทหนึ่ง จึงจะต้องมีการอุทธรณ์ตามขั้นตอนและกระบวนการที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้จะต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าการอุทธรณ์ดังกล่าวไม่อยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ สอบถามว่า ศาลปกครองมีอำนาจในการพิจารณาดุลพินิจในเรื่องการกำหนดโทษหรือไม่อย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า ศาลปกครองมีอำนาจในการพิจารณาดุลพินิจในเรื่องการกำหนดโทษหากเป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับฐานความผิด เช่น เป็นกรณีผู้บังคับบัญชาลงโทษปลดออกหรือไล่ออกในฐานความผิดวินัยอย่างร้ายแรง แต่ศาลปกครองพิจารณาได้ความว่าเป็นฐานความผิดวินัยไม่ร้ายแรง

นางชื่นสุมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรา ๑๑๙ เป็นการอุทธรณ์ว่าไม่ได้กระทำความผิด ส่วนความในร่างมาตรานี้เป็นการอุทธรณ์ดุลพินิจในการกำหนดโทษ ซึ่งตามปกติแล้วการลงโทษทางวินัยเป็นคำสั่งทางปกครองที่สามารถอุทธรณ์ได้ การตัดความในร่างมาตรานี้ออก อาจทำให้เกิดความแตกต่างกันระหว่างการดำเนินการทางวินัยที่วินิจฉัยโดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. กับการดำเนินการทางวินัยที่หน่วยงานของรัฐดำเนินการสอบสวนและพิจารณาโทษเอง

ประธานกรรมการกล่าวว่า ผู้ที่ถูกลงโทษทางวินัยจะอุทธรณ์ว่าตนไม่ได้เป็นผู้กระทำความผิดเป็นหลัก ส่วนการอุทธรณ์เรื่องดุลพินิจการกำหนดโทษนั้นเป็นเรื่องที่ผู้ที่ถูกลงโทษจะอุทธรณ์ก็ต่อเมื่อมีการอุทธรณ์ว่าตนไม่ได้เป็นผู้กระทำความผิดเท่านั้น

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ สอบถามว่า ศาลปกครองมีอำนาจในการพิจารณาระดับการลงโทษทางวินัยหรือไม่อย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า ศาลปกครองไม่สามารถพิจารณาระดับการลงโทษได้ หากเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงซึ่งเกิดจากการกระทำทุจริต เพราะคณะรัฐมนตรีเคยมีมติให้ผู้บังคับบัญชาของผู้กระทำความผิดต้องลงโทษไล่ออกเท่านั้น

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ที่ผ่านมานอกจากศาลปกครองจะพิจารณาเรื่องการกำหนดโทษทางวินัยแล้ว ศาลปกครองยังก้าวล่วงเข้ามาพิจารณาในเนื้อหาการวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และรับฟังพยานหลักฐานใหม่ด้วย ซึ่งทำให้เกิดปัญหาในเรื่องหน้าที่และอำนาจระหว่างคณะกรรมการ ป.ป.ช. กับศาลปกครอง ซึ่งปัจจุบันเรื่องนี้อยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยก่อนที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ จะจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้วเสร็จว่าการใช้อำนาจวินิจฉัยชี้ขาดในเรื่องวินัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญก็อาจจะต้องกลับมาพิจารณาว่าศาลใดนอกจากศาลปกครองที่จะมีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องดังกล่าว เพราะรัฐธรรมนูญกำหนดไว้เพียงว่าการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองเท่านั้น

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ที่ผ่านมาผู้ที่ถูกลงโทษทางวินัยจะฟ้องผู้บังคับบัญชาที่สั่งลงโทษทางวินัยต่อศาลปกครองเท่านั้นไม่ได้ฟ้องคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วย การฟ้องคดีดังกล่าวจึงไม่ต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากผู้ที่ถูกลงโทษทางวินัยไม่สามารถฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ และไม่สามารถฟ้องคดีต่อศาลอื่นได้ด้วย บุคคลดังกล่าวอาจยื่นฟ้องคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นคดีอาญาในความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ก็ได้

ศาสตราจารย์พิเศษ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า การดำเนินคดีกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องเป็นไปตามความในมาตรา ๒๓๖ ประกอบกับมาตรา ๒๓๔ (๑) ของรัฐธรรมนูญ

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีตามความในมาตรา ๒๓๖ ประกอบกับมาตรา ๒๓๔ (๑) ของรัฐธรรมนูญ เป็นเรื่องการดำเนินการให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พ้นจากตำแหน่ง ซึ่งไม่รวมถึงการดำเนินคดีในความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ด้วย

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า การดำเนินคดีอาญากับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องดำเนินการในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเท่านั้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในมาตรา ๒๓๔ (๑) ของรัฐธรรมนูญ ไม่รวมความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ด้วย

ศาสตราจารย์พิเศษ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจถูกดำเนินคดีในศาลอื่นนอกจากศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ กรณีที่เป็นการดำเนินคดีกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามความในมาตรา ๒๓๖ ของรัฐธรรมนูญ ก็จะต้องดำเนินการในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือศาลฎีกา แล้วแต่กรณี

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. กล่าวว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญอาจคงความในร่างมาตรานี้ไว้ก่อน จนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัยที่ชัดเจนเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจระหว่างคณะกรรมการ ป.ป.ช. กับศาลปกครอง

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในร่างมาตรานี้ควรตัดออก เพื่อให้ผู้ที่ถูกลงโทษสามารถดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ทันทีหลังจากที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งลงโทษ แต่หากศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่าการดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เกี่ยวกับความผิดวินัยเป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญอาจนำร่างมาตรานี้กลับมากำหนดไว้อีกครั้ง เพื่อให้ผู้ที่ถูกลงโทษทางวินัยมีช่องทางในการอุทธรณ์ได้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติร่างมาตรา ๑๑๙/๑๙ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๑๑๙/๒๐

“มาตรา ๑๑๙/๒๐ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาหน้าคดีไปฟ้องต่อศาลปกครอง เพราะถูกลงโทษตามมาตรา ๑๑๙/๑๔ ให้ศาลปกครองแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ และให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีสิทธิยื่นคำร้องเข้ามาเป็นคู่กรณีได้ด้วยการร้องสอด”

ประเด็นการพิจารณา

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า ความในร่างมาตรานี้ควรกำหนดให้ศาลปกครองมีหมายเรียกคณะกรรมการ ป.ป.ช. เข้ามาในคดีน่าจะเหมาะสมกว่า

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ที่ผ่านมามีคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะไม่ทราบว่ามีมีการฟ้องคดีต่อศาลปกครอง เพราะผู้ที่ถูกลงโทษทางวินัยจะฟ้องผู้บังคับบัญชาที่มีคำสั่งลงโทษโดยไม่ได้ฟ้องคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วย ทั้งนี้ หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบในภายหลังว่ามีมีการฟ้องคดีต่อศาลปกครอง คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะร้องขอเข้าไปในคดีด้วย ซึ่งส่วนใหญ่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะทราบเรื่องและร้องขอเข้าไปในคดีเมื่อคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุดแล้ว

ประธานกรรมการมอบหมายให้คณะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองแก้ไขปรับปรุงความในร่างมาตรานี้ โดยกำหนดให้ผู้ถูกลงโทษมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ทันทีเมื่อถูกคำสั่งลงโทษทางวินัย และเมื่อมีการฟ้องคดีต่อศาลปกครองแล้วก็ให้ศาลปกครองมีหมายเรียกคณะกรรมการ ป.ป.ช. เข้ามาในคดีด้วย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๑๑๙/๒๐

มาตรา ๑๑๙/๒๑

“มาตรา ๑๑๙/๒๑ ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐผู้ใด มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการไต่สวน หรือหัวหน้าพนักงานไต่สวนตามมาตรา ๒๔ ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัย และให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้นั้นดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ และแจ้งผลให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบต่อไป และให้ผู้นั้นรับผิดทางอาญาด้วย

ถ้าการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งตามวรรคหนึ่ง เป็นผลให้เกิดความเสียหายแก่การดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการไต่สวน หรือพนักงานไต่สวน ให้ถือว่าเป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง”

ประเด็นการพิจารณา

นายวิชัยพล ฉวีวรรณ เลขาธิการอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งแจ้งว่า ความในร่างมาตรา ๒๔ กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจสั่งให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือราชการส่วนท้องถิ่นมาให้ถ้อยคำหรือส่งมอบเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้อง และส่งบุคคลใดมาให้ถ้อยคำได้ และมีการกำหนดโทษผู้ที่ฝ่าฝืนไม่ดำเนินการตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. สั่งไว้ด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า เมื่อมีการกำหนดให้เป็นความผิดอาญาไว้แล้ว ก็ไม่ควรกำหนดให้เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงไว้ในร่างมาตรานี้ อีก นอกจากนี้ เมื่อกำหนดโทษผู้ที่ฝ่าฝืนไม่ดำเนินการตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. สั่งไว้ ก็ควรกำหนดโทษของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ที่ไม่ดำเนินการภายในกำหนดเวลา หรือไม่ดำเนินการตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดไว้ด้วย

นางชื่นสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งแจ้งว่า ความในร่างมาตรานี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอให้เพิ่มขึ้นใหม่ เพื่อให้การไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของ ป.ป.ช. เป็นความผิดทางวินัย และอาจมีโทษทางอาญาด้วย เพื่อให้การไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีประสิทธิภาพ

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความผิดอาญาที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เอง คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังไม่ค่อยดำเนินการ แล้วคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะไปดำเนินการกับผู้บังคับบัญชาที่ไม่สั่งลงโทษผู้ใต้บังคับบัญชาได้อย่างไร

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งแจ้งว่า ความในร่างมาตรานี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจนำมาจากคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๙/๒๕๕๗ เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรกำหนดให้เป็นความผิดอาญาหรือความผิดทางวินัยเพียงอย่างเดียวหนึ่งเท่านั้น

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งแจ้งว่า ที่ผ่านมากฎหมาย ป.ป.ช. จะดำเนินการกับการกระทำที่เป็นความผิดอาญาเป็นหลัก

ประธานกรรมการกล่าวว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกลงโทษทางอาญาถือว่าเป็นความผิดวินัยอยู่ในตัวเองอยู่แล้ว ความในร่างมาตรานี้จึงควรตัดออกทั้งมาตรา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๑๑๙/๒๑ ออกทั้งมาตรา

หมวด ๘ การดำเนินการกับทรัพย์สิน

“หมวด ๘

การดำเนินการกับทรัพย์สิน”

ประเด็นการพิจารณา

ศาสตราจารย์พิเศษ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง

ทางการเมือง พ.ศ. และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ จะใช้ชื่อหมวดว่า “การดำเนินคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน”

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมชื่อหมวดเป็นดังนี้ “หมวด ๘ การดำเนินคดีทรัพย์สิน
ร่ำรวยผิดปกติ”

นางชีนุสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า เดิมความในหมวด ๘ การดำเนินการกับทรัพย์สิน จะมีการนำเรื่อง การดำเนินการกับทรัพย์สิน เช่น การริบทรัพย์สิน การยึด การอายัด และการขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินมากำหนดรวมไว้ที่เดียวกัน แต่นายอชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ เห็นว่า การนำเรื่องการริบทรัพย์สิน การยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วมาไว้ในหมวดนี้อาจทำให้เกิดความสับสนได้ คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง จึงแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติในหมวดนี้ให้เหลือเฉพาะเรื่องร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเท่านั้น

ศาสตราจารย์พิเศษ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ควรแก้ไขเพิ่มเติมชื่อหมวดไว้ให้เหมือนกันกับที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙

ประธานกรรมการกล่าวว่า ชื่อหมวดนี้จะต้องมีความหมายครอบคลุมการดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งหมด เพราะการดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีทั้งการดำเนินการก่อนและหลังการร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ดังนั้น การใช้ชื่อหมวดว่า “การร่ำรวยผิดปกติ” น่าจะเหมาะสมแล้ว

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมชื่อหมวด ๘ เป็นดังนี้

“หมวด ๘ การดำเนินคดีทรัพย์สินร่ำรวยผิดปกติ”

มาตรา ๑๑๙/๒๒

“มาตรา ๑๑๙/๒๒ การกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดร่ำรวยผิดปกติ ผู้กล่าวหาจะต้องระบุพฤติการณ์อันแสดงให้เห็นได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาร่ำรวยผิดปกติหรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ หรือได้ทรัพย์สินมาโดยมิชอบ หรือพิจารณาจากรายได้ประกอบกับทรัพย์สินแล้ว ทำให้เห็นได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาร่ำรวยผิดปกติหรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติที่จะต้องดำเนินการเพื่อร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ร่ำรวยผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาว่าทรัพย์สินที่ผู้ถูกกล่าวหาครอบครองหรือมีอยู่ประกอบรายได้หรือมีพฤติการณ์อื่น ๆ หรือชี้ช่องพยานหลักฐานเพียงพอที่จะสืบหาทรัพย์สินในการที่จะรับไว้พิจารณาเพื่อร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

ถ้าผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ซึ่งได้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินไว้แล้ว ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. นำบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินนั้นมาประกอบการพิจารณาด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความในวรรคสองแตกต่างจากความในวรรคหนึ่งอย่างไร

นางชื่นสุมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ความในวรรคหนึ่งเป็นการดำเนินการในกรณีที่มีการกล่าวหา ส่วนความในวรรคสองเป็นกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยกเหตุอันควรสงสัยขึ้นดำเนินการเอง

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ความในร่างมาตรานี้ น่าจะเทียบเคียงมาจากความในมาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ ที่กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถดำเนินการได้ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยหรือมีการกล่าวหา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในร่างมาตรานี้ควรแก้ไขปรับปรุงโดยกำหนดไว้ว่า ในกรณีที่เหตุอันควรสงสัยว่า ร่ำรวยผิดปกติไม่จะมีการกล่าวหาหรือไม่ก็ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการ และในกรณีที่มีการกล่าวหาที่กำหนดไว้ว่า คำกล่าวหาดังกล่าวต้องมีองค์ประกอบอย่างไรบ้าง ทั้งนี้ องค์ประกอบของคำกล่าวหาจะต้องไม่ยุ่งยากซับซ้อนและมีรูปแบบมากจนเกินไป โดยความสำคัญของคำกล่าวหาควรอยู่ที่พฤติการณ์ในการกระทำเท่านั้น

นางชื่นสุมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า องค์ประกอบของคำกล่าวหาจะมีการกำหนดไว้ในร่างมาตรา ๔๗ และร่างมาตรา ๔๘ แล้ว ส่วนองค์ประกอบของคำกล่าวหาที่กำหนดไว้ในร่างมาตรานี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอให้กำหนดแยกออกมาต่างหากโดยกำหนดให้มีรายละเอียดเพิ่มมากขึ้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากเป็นเช่นนั้นก็ควรกำหนดองค์ประกอบของคำกล่าวหาตามร่างมาตรานี้ไว้ว่า นอกจากองค์ประกอบตามร่างมาตรา ๔๗ และร่างมาตรา ๔๘ แล้ว คำกล่าวหาตามร่างมาตรานี้จะต้องประกอบด้วยอะไรบ้าง

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ที่ผ่านมามีคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีการดำเนินการตรวจสอบการร่ำรวยผิดปกติจากบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นไว้ว่า มีความผิดปกติหรือไม่ และในกรณีที่มีข้อสงสัยก็จะมีการเรียกเจ้าของบัญชีมาสอบถามด้วย นอกจากนี้ ในบางกรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็จะไปตรวจสอบทรัพย์สินนอกสถานที่ด้วย ทั้งนี้ ในการตรวจสอบการร่ำรวยผิดปกตินั้น นอกจากจะมีการตรวจสอบความผิดปกติของทรัพย์สินแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังตรวจสอบเชื่อมโยงไปยังเรื่องการทุจริตด้วย

หากประสงค์จะให้กระบวนการทำงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีประสิทธิภาพสูงสุด ต้องมีการบูรณาการการทำงานสามเรื่องเข้าไว้ด้วยกัน กล่าวคือ ภายหลังการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ที่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินแล้ว ต้องตรวจสอบว่าทรัพย์สินที่ได้มาถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ มีการแจ้งบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอันเป็นเท็จหรือไม่ ซึ่งการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวจะนำไปสู่การไต่สวนว่ามีการกระทำความผิดฐานร่ำรวยผิดปกติหรือไม่ และในที่สุดต้องมีการไต่สวนต่อไปว่าทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นผิดปกติได้มาจากการกระทำทุจริตหรือไม่ ขณะที่ในปัจจุบันการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นการไต่สวนแบบแยกส่วน ทำให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตขาดประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ (UNCAC)

ได้กำหนดว่าเพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตมีประสิทธิภาพสูงสุด นอกจากการลงโทษทางอาญาแล้ว ต้องมีการตรวจสอบทรัพย์สินและความผิดฐานร่ำรวยผิดปกติให้ชัดเจนด้วย

นายภัทระ คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. กล่าวว่า คณะอนุกรรมการมีความเห็นว่า การทำงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในปัจจุบันยังมีลักษณะเป็นการทำงานตามลำดับขั้นของอำนาจและขึ้นอยู่กับความสามารถของกรรมการ ป.ป.ช. แต่ละคน ซึ่งทำให้ไม่สามารถลงโทษผู้กระทำการทุจริตได้ครบถ้วนทุกฐานความผิด ดังนั้น หากมีการบูรณาการทำงานเรื่องการตรวจสอบทรัพย์สิน ความผิดฐานร่ำรวยผิดปกติ และการกระทำการทุจริตไว้ด้วยกันจะทำให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ปฏิบัติหน้าที่แยกเป็นส่วนๆ ทำให้มีความเชี่ยวชาญด้านใดด้านหนึ่งเพียงอย่างเดียว สำหรับการตรวจสอบทรัพย์สินควรพิจารณาที่มาของทรัพย์สินว่าได้มาจากการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่มากกว่าการประเมินมูลค่าของทรัพย์สินว่าสูงเกินส่วนที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ ทั้งนี้ ในความผิดฐานจงใจแจ้งบัญชีทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จ หากมีการแจ้งบัญชีทรัพย์สินหรือหนี้สินไม่ครบถ้วนเพียงเล็กน้อย โดยไม่ได้จงใจแจ้งบัญชีทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จก็ไม่ควรถือเป็นความผิดและถูกลงโทษแต่อย่างใด

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า การตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. อาจให้ความสำคัญกับรูปแบบพิธีมากกว่าการตรวจสอบว่าทรัพย์สินได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ทั้งนี้ การตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และกรณีการร่ำรวยผิดปกติ จะสามารถดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินได้อย่างมีประสิทธิภาพต้องเป็นการกระทำโดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. เนื่องจาก การดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ในบางกรณีไม่สามารถยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกิดจากการกระทำความผิดให้ครบถ้วนได้

ประธานกรรมการมอบหมายให้คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ยกร่างมาตรา ๑๑๙/๒๒ ใหม่ โดยการดำเนินการเกี่ยวกับการร่ำรวยผิดปกติ ควรบัญญัติให้สอดคล้องกับการดำเนินคดีทุจริตทั่วไป

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๑๑๙/๒๒

มาตรา ๑๑๙/๒๓

มาตรา ๑๑๙/๒๓ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. รับเรื่องกล่าวหาได้ไว้พิจารณาหรือดำเนินคดีเพื่อร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๑๑๙/๒๒ แล้ว ให้ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงต่อไป โดยนำบทบัญญัติในหมวด ๒ การไต่สวน มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า หมวดว่าด้วยการแจ้งบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน บัญญัติไว้ในส่วนใดของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ เห็นว่า หมวดว่าด้วยการแจ้งบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ควรบัญญัติไว้ก่อนหน้าหมวดว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับการร่ำรวยผิดปกติ

นางชื่นสุมน นิเวทวงศ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของ

ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า คณะอนุกรรมการได้แบ่งโครงสร้างของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตใหม่ ดังนี้

- หมวด ๑ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
- หมวด ๒ การยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินและการตรวจสอบ
- หมวด ๓ การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม
- หมวด ๔ การไต่สวน
- หมวด ๕ การดำเนินการกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งเฉพาะ
- หมวด ๖ การดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- หมวด ๗ การดำเนินการกับทรัพย์สิน (การดำเนินการเกี่ยวกับการร่ำรวยผิดปกติ)
- หมวด ๘ การกำกับติดตามหน่วยงานอื่น
- หมวด ๙ การเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
- หมวด ๑๐ การร่วมมือกับต่างประเทศ
- หมวด ๑๑ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
- หมวด ๑๒ บทกำหนดโทษ

บทเฉพาะกาล

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า หากนำหมวด ๗ การดำเนินการกับทรัพย์สิน ซึ่งขณะนี้ได้เปลี่ยนชื่อเป็นหมวด ๗ การดำเนินการเกี่ยวกับการร่ำรวยผิดปกติ ไปกำหนดไว้ต่อท้ายหมวด ๒ การยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินและการตรวจสอบ จะทำให้เกิดการตระหนักรู้ว่าการยื่นและตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินกับการดำเนินการเกี่ยวกับการร่ำรวยผิดปกติ ต้องกระทำไปในคราวเดียวกัน ซึ่งจะทำให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เนื่องจากโดยปกติเมื่อตรวจสอบพบว่ามีกรยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินอันเป็นเท็จจะนำไปสู่กรณีการร่ำรวยผิดปกติด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากนำหมวด ๗ การดำเนินการเกี่ยวกับการร่ำรวยผิดปกติ ไปกำหนดไว้ต่อท้ายหมวด ๒ การยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินและการตรวจสอบ จะทำให้หมวดที่ควรจะนำไปใช้เป็นการทั่วไป เช่น หมวด ๔ การไต่สวน มาอยู่ตอนท้ายของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ดังนั้นควรนำเรื่องการไต่สวนไปบัญญัติไว้เป็นหมวด ๒ และนำเรื่องการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินและการตรวจสอบไปบัญญัติไว้ก่อนหมวด ๗ การดำเนินการเกี่ยวกับการร่ำรวยผิดปกติ จะเหมาะสมมากกว่า

นายภัทรธำ คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. กล่าวว่า หมวด ๓ การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม หมวด ๔ การไต่สวน และหมวด ๕ การดำเนินการกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งเฉพาะ เป็นการดำเนินการกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นหลัก แล้วตามด้วยหมวด ๖ การดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งสอดคล้องกันและมีความเหมาะสมแล้ว แต่ควรปรับหมวด ๒ ใหม่ให้เป็นเรื่องทั่วไปที่สามารถนำไปใช้กับหมวดอื่นได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า เรื่องการไต่สวนจะนำไปใช้กับการดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกกรณี เนื่องจากเป็นหลักสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งนี้ การไต่สวนจะนำไปใช้กับการกระทำทุจริตของทั้งผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งการไต่สวนกรณีร่ำรวยผิดปกติด้วย และหมวด ๓ เป็นบททั่วไปที่ห้ามกระทำการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมซึ่งใช้บังคับกับทุกคน

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า การไต่สวนกับการดำเนินคดีกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต่อเนื่องเป็น กระบวนการพิจารณาเดียวกัน ดังนั้น ควรนำเรื่องการไต่สวนมาบัญญัติไว้เป็นหมวด ๒ และตามด้วยเรื่องการ ดำเนินการกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งเฉพาะ การดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ การยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินและการตรวจสอบ การดำเนินการเกี่ยวกับการร่ำรวยผิดปกติ และการขัดกัน ระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ตามลำดับ ซึ่งขณะนี้สภานิติบัญญัติแห่งชาติกำลัง พิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ ส่วนรวม พ.ศ. ดังนั้น หากร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมีผลใช้บังคับ จำเป็นต้องกำหนดหมวดว่าด้วย การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมไว้ในร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ต้องนำหลักการในร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกัน ระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ. มาพิจารณาประกอบการร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ด้วย เนื่องจากเรื่องการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมเป็น หลักการที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ จึงจำเป็นต้องบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. และพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. มีความชำนาญในการตรวจสอบการ กระทำอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ดังนั้น ควรคงเรื่องการขัดกัน ระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ แต่อาจ ปรับปรุงให้การตรวจสอบการกระทำอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น การนำเรื่องการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม มาใช้เป็นมาตรฐานทางวินัยของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นต้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจหน้าที่ ในตำแหน่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเอื้อประโยชน์ให้กับบุคคลใดก็ตามแม้จะเป็นเครือญาติกัน ถือว่าเป็นการ กระทำอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม แต่การอาศัยเฉพาะความสัมพันธ์ ทางสายโลหิตหรือเครือญาติมาลงโทษบุคคลโดยที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ได้ ทราบการกระทำอันเป็นการผิดกฎหมายของบุคคลที่มีความสัมพันธ์ทางสายโลหิตหรือเครือญาติของตน เป็นหลักการที่ไม่ถูกต้อง

นางชิ้นสุมน นิเวทวงศ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย การป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กล่าวสรุปว่า คณะกรรมการมีมติแบ่งโครงสร้างของร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. เป็นดังนี้

หมวด ๑ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

หมวด ๒ การไต่สวน

หมวด ๓ การดำเนินการกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งเฉพาะ

หมวด ๔ การดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

หมวด ๕ การดำเนินการกับทรัพย์สิน (โดยนำเรื่องการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินและการตรวจสอบ กับการดำเนินการเกี่ยวกับการร่ำรวยผิดปกติมาบัญญัติในหมวดนี้ด้วย)

หมวด ๖ การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม

หมวด ๗ การกำกับติดตามหน่วยงานอื่น

หมวด ๘ การเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

หมวด ๙ การร่วมมือกับต่างประเทศ

หมวด ๑๐ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

หมวด ๑๑ บทกำหนดโทษ

บทเฉพาะกาล

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๑๑๙/๒๓

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันจันทร์ ที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๓๕ นาฬิกา

นายสกันธ์ พรหมบุญตา

นิติกรชำนาญการ

นายเฉลิมศักดิ์ ใจขำนิ

วิทยากรชำนาญการ

นายนฤพนธ์ ฐลีจันทร์

นิติกรปฏิบัติการ

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช

ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมมาธิการ ๒

ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์